

Dopad informatizácie na regionálny rozvoj

RNDr. Dušan Hudec MVRR SR

Slovenská republika je na ceste k modernej rozvinutej spoločnosti. Jednou zo základných požiadaviek úspešného prechodu k plne rozvinutej a hospodársky silnej spoločnosti v 21. storočí je existencia a neustály rozvoj informačnej spoločnosti. V tomto smere je kľúčovou požiadavkou ľahká a rýchla dostupnosť moderných komunikačných zariadení (osobných počítačov) a médií (internet) na celom území SR.

Budovanie informačnej spoločnosti na Slovensku je z hľadiska prístupu k informáciám na miestnej, krajskej a medzinárodnej úrovni stále ešte v počiatočnej fáze. Skutočnosťou je, že niekedy žiadané informácie jednoducho neexistujú, ale stáva sa, že existujúce údaje nie sú sprístupnené. Veľkej väčšine našej populácie chýba v súčasnosti tzv. "druhá gramotnosť" (využívanie počítačov, internetu a všeobecne využívanie nových informačných technológií). Napriek tomu je aj v SR zrejme postupné uplatňovanie prvkov informačnej spoločnosti - informácie postupne zasiahnu do všetkých oblastí života, stanú sa čím ďalej tým viac rozhodujúcim prvkom pre chod i ďalší rozvoj spoločnosti. V blízkej budúcnosti bude celá spoločnosť vystavená tlaku na výrazné kvalitatívne zmeny nielen v súvislosti so vstupom do Európskej únie, ale aj s celkovým procesom transformácie na tzv. informačnú spoločnosť a možno očakávať pozitívny rozvojový trend (podrobnejšie je už uvedené v kapitole venovanej ekonomickým aspektom).

Vidiecke regióny alebo mikroregióny vzdialené od väčších miest (centier) vo väčšine prípadov len v nízkej miere využívajú moderné komunikačné technológie, a preto je efektívnosť komunikácie, spolupráca a následne hospodársky rozvoj nižší, než v centrách, kde je dostupnosť a využívanie informačných technológií viac rozšírené. Rozdiely na úrovni rozvoja informačnej infraštruktúry medzi jednotlivými regiónmi Slovenska sú významné. Zatiaľ čo v mestách je úroveň porovnateľná v okolitými krajinami, úroveň informačnej infraštruktúry a stupeň rozvoja informačnej spoločnosti vo vidieckych oblastiach a regiónoch vzdialených od centier je absolútne nedostatočný.

Na základe uvedených skutočností sa MVRR SR rozhodlo v rámci operačného programu **Základná infraštruktúra** a v rámci priority **-Lokálna infraštruktúra** prijať Opatrenie č. 3.2.: **Budovanie a rozvoj informačnej spoločnosti pre verejný sektor.**

Podľa kategorizácie ES sa to týka nasledovných oblastí intervencie:

3.2.2 Informačné a komunikačné technológie

3.2.3 Služby a zariadenia pre občanov (zdravotníctvo, vzdelávanie, správa)

Úlohou opatrenia *Budovanie a rozvoj informačnej spoločnosti pre verejný sektor* je zabezpečiť ľahkú dostupnosť moderných informačných technológií pre ľudí a podporovať normalizáciu v regiónoch, preklenovacie stimuly hospodárskeho, spoločenského i kultúrneho potenciálu jednotlivých regiónov.

Štruktúra tohto opatrenia má podporiť rozvoj informačnej spoločnosti prostredníctvom budovania informačných centier v slovenských mestách a obciach, ktoré by slúžili miestnemu obyvateľstvu ako centrá pre vyhľadávanie a získavanie informácií, elektronickú komunikáciu so svetom a vzdelávanie. Tieto centrá sú súčasťou širšie koncipovaných komunitných centier, ktorým je podrobnejšie venovaná časť Národného rozvojového plánu. Informačné centrum by mali občania používať na komunikáciu s verejnou správou (elektronické vládnutie: e-government), miestnou samosprávou, na udržiavanie kontaktov s partnermi na Slovensku

a v zahraničí. Toto opatrenie zabezpečí komunikáciu a výmenu informácií z miesta bydliska, z jednej obce do druhej, z periférie do centra a naopak, informačné prepojenie a integruje Slovensko a jeho občanov podporou spolupráce vo verejnom a súkromnom sektore.

Najdôležitejšia oblasť, ktorú opatrenie rieši je informatizácia a internetizácia škôl, nemocníc, sociálnych a kultúrnych centier, regionálnej a lokálnej samosprávy v kontexte regionálnych potrieb revitalizácie občianskej a inštitucionálnej infraštruktúry s využitím novej a dostupnej informačno-komunikačnej infraštruktúry a tvorby jej digitálneho obsahu.

Z dlhodobého hľadiska je toto opatrenie potenciálnym stimulom pre trh práce prispievajúcim k zvýšenej mobilite pracovnej sily, zvyšovaniu HDP, znižovaniu nezamestnanosti, prinášajúcim výhody miestnemu a regionálnemu hospodárskemu, sociálnemu, kultúrnemu a civilizačnému rozvoju, postupne meniacemu spoločnosť na aktívnu, tvorivú, vzdelanú a spolupracujúcu. Toto opatrenie však v prvom rade prispieva k znižovaniu rozdielov v úrovni rozvoja informačnej spoločnosti medzi Slovenskou republikou a krajinami V4, ako aj medzi Slovenskom a štátmi EÚ, čo predstavuje jednu z hlavných príčin hospodárskeho zaostávania Slovenskej republiky.

Cieľ opatrenia

Osobitným cieľom je podpora hospodárskeho rozvoja regiónov prostredníctvom rozvíjania spoločnosti založenej na vedomostiach so zámerom zredukovať rozdiely medzi úrovňou rozvoja informačnej infraštruktúry, obsahu a úrovni vzdelávania v oblasti IKT medzi jednotlivými regiónmi Slovenska a následne medzi súčasnými i budúcimi členskými krajinami EÚ.

Cieľom opatrenia je takisto zabezpečiť prístup k informáciám, informačným technológiám a službám v oblasti regionálnej a miestnej samosprávy, vzdelávania, zdravotných, sociálnych a kultúrnych služieb s využitím dostupných sietí SANET, GOVNET a INFOVEK. Ďalej sa očakáva zvýšenie úrovne akceptácie a využívania nových technológií a tým napomôcť pri vytváraní priestoru pre pracovné príležitosti a následné vzdelávanie v oblasti informačných a telekomunikačných technológií, zvýšiť dostupnosť k verejným informáciám a hlavne rozšírenie ich využívania.

Cieľom opatrenia je tvorba konkurencieschopnej, digitálne vyspelej spoločnosti a v tejto súvislosti aj zvýšenie dynamiky trhu s digitálnym obsahom, čiže podpora rozvoja informačnej spoločnosti ako integrálnej časti lokálnej infraštruktúry.

Konkrétne ciele tohto opatrenia sú:

- podpora rozvoja špecializovaných širokopásmových sietí pre vzdelávanie, zdravotnícke služby, kultúru, sociálne služby, verejnú správu, vedu a výskum, životné prostredie (e-služby)
- podpora rozvoja existujúcich dostupných sietí SANET, GOVNET a INFOVEK
- podpora rozvoja eGovernmentu, školstvo on-line, zdravie on-line, sociálne služby on-line, kultúra on-line, výskum on-line, regionálna politika on-line

Najvýznamnejšie podporované aktivity

Oblasti, na ktoré bude mať opatrenie vplyv:

A) Informatizácia a internetizácia občianskej a inštitucionálnej infraštruktúry

Konkrétne úlohy sú tieto:

- Školstvo on-line

- informatizácia, internetizácia a prepájanie základných, stredných a vysokých škôl a školských zariadení (hardvér, softvér, pripojenie na internet, intranet a extranet)
- Zdravotníctvo on-line
  - informatizácia, internetizácia a prepájanie nemocníc a zdravotníckych zariadení (hardvér, softvér, pripojenie na internet, intranet a extranet)
  - informatizácia a internetizácia Národného centra zdravotníckych informácií a Referenčného centra (hardvér, softvér, pripojenie na internet, intranet a extranet)
- Sociálne služby on-line
  - informatizácia, internetizácia a prepájanie zariadení sociálnych služieb (hardvér, softvér, pripojenie na internet, intranet a extranet)
  - informatizácia a internetizácia “chránených dielní” pre telesne postihnutých ľudí (hardvér, softvér, pripojenie na internet)
- Kultúra on-line
  - informatizácia, internetizácia a prepájanie kultúrnych centier, kultúrnych stredísk a knižníc (hardvér, softvér, pripojenie na internet, intranet a extranet)
- Verejná správa on-line
  - informatizácia, internetizácia a prepájanie regionálnej a lokálnej samosprávy, RRA, mikroregiónov a iných relevantných partnerov (hardvér, softvér, pripojenie na internet, intranet a extranet)
- Výskum on-line
  - informatizácia, internetizácia a prepájanie vedecko-výskuných centier (hardvér, softvér, pripojenie na internet, intranet a extranet)
- Budovanie LAN, intranetu a extranetu pre oblasť regionálnej, lokálnej, občianskej a vedecko-výskumnej infraštruktúry (VÚC, mestá a obce, RRA, školstvo, zdravotníctvo, kultúra, sociálne služby, veda a výskum)
- Vybudovanie bodov prístupu do existujúcich verejno-informačných sietí pre oblasti regionálnej, lokálnej, občianskej a vedecko-výskumnej infraštruktúry (VÚC, mestá a obce, RRA, školstvo, zdravotníctvo, kultúra, sociálne služby, veda a výskum)
  - slovenská akademická dátová sieť (SANET)
  - sieť orgánov ústrednej štátnej a verejnej správy (GOVNET)
  - sieť základných a stredných škôl (INFOVEK)
- Vybudovanie bodov prístupu do nových moderných verejno-informačných sietí pre verejný sektor (ADSL, bezdrôtové siete, WLAN, Wi-Fi)
- Zabezpečenie zodpovedajúcej informačno-komunikačnej infraštruktúry v bodoch prístupu (hardvér, softvér, pripojenie na internet, intranet a extranet)

B) Využívanie Internetu na propagáciu a rozvoj regionálnej politiky

Konkrétne úlohy sú tieto:

- Rozvoj integrovaného rozvojového portálu regionálnej politiky

- podpora komunikácie medzi štátnymi orgánmi, regionálnou a lokálnou samosprávou, RRA, mikroregiónmi a inými relevantnými partnermi
- Podpora informačných portálov a služieb stratégie regionálneho rozvoja a cestovného ruchu
  - poskytovanie podkladov, informácií, údajov, rozborov a vyhodnotení pre orgány štátnej správy, mestá a obce
  - tvorba a spracovanie koncepcií v oblasti výchovy a vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, sociálnych služieb, kultúry a cestovného ruchu
  - tvorba a spracovanie programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja miest a obcí a programov cestovného ruchu
- Podpora rozvojového marketingu regiónu
  - tvorba a spracovanie projektov a koncepcií rozvoja regionálneho marketingu miest a obcí

C) *Rozvoj regionálneho digitálneho obsahu pre národné a európske siete*

Konkrétne úlohy sú tieto:

- Podpora a využívanie verejných informačných služieb v oblasti školstva
  - projekty digitálneho vzdelávania a informačnej gramotnosti
  - podpora projektu INFOVEK
- Podpora a využívanie verejných informačných služieb v oblasti zdravotníctva
  - systém elektronických zdravotných záznamov pre telemedicínu
  - štatistický zdravotnícky informačný systém (ŠTAZIS)
  - Informačný systém hygieny, epidemiológie a mikrobiológie (ISHEM)
  - Informačný systém štátneho ústavu kontroly liečiv (IS ŠÚKL)
  - Informačný systém Slovenskej lekárskej knižnice (IS SLK)
  - Manažérsky nemocničný informačný systém (MNIS) - klinický informačný systém, ekonomický informačný systém a manažérska nadstavba
  - elektronický systém zdravotných kariet
- Podpora a využívanie verejných informačných služieb v oblasti sociálnych služieb
  - podpora digitálneho obsahu pre oblasť sociálnych služieb, sociálnej prevencie a sociálneho poradenstva
- Podpora a využívanie verejných informačných služieb v oblasti kultúry
  - digitalizácia knižníc, knižných dokumentov a knižného obsahu
- Podpora a využívanie verejných informačných služieb v oblasti verejnej správy
  - tvorba siete regionálnych a miestnych verejných informačných portálov (on-line informácie a služby pre občanov a návštevníkov regiónu, mesta a obce)
- Podpora a využívanie verejných informačných služieb vo vedecko-výskumnej oblasti
  - vedecko-výskumné a vývojové projekty a štúdie na národnej a medzinárodnej úrovni

- Podpora tvorby projektov web-stránok pre regionálnu a lokálnu samosprávu, občianku infraštruktúru (školsťvo, zdravotníctvo, sociálne služby, kultúra), RRA, mikroregióny, vedecko-výskumnú oblasť a iných relevantných partnerov
- Podpora základných verejných informačných služieb pre občanov a ekonomické subjekty
  - sociálne dávky, dane, registrácie, štatistiky, clá, povolenia, verejné obstarávanie atď.
- Podpora základných verejných informačných služieb o stave životného prostredia
  - monitoring, hodnotenie, trendy, limity GIS, rôzne metódy vizualizácie atď.
- Podpora stratégie rozvoja informačných technológií
  - bezpečnosť a integrácia informačného obsahu vo viacjazyčnom a multikulturálnom prostredí
- Zabezpečenie ochrany osobných údajov
  - vírusová a digitálna ochrana prevádzky sietí a služieb
  - bezpečnosť internetových transakcií

zabezpečenie bezpečnosti vybavenia pre konečných užívateľov

Druh podpory

Granty

Koneční prijímatelia

Ústredné rozpočtové organizácie a ich inštitúcie, regionálne a miestne samosprávy a ich inštitúcie, neziskové organizácie, organizácie poskytujúce verejno-prospešné služby.

Koneční užívatelia

- široká verejnosť
- osobitné sociálne skupiny
- rôzne komunity (rómska)
- marginalizované skupiny
- študenti
- pracovníci vo vedecko-výskumnej oblasti
- návštevníci regiónov
- obyvateľstvo regiónov a obcí
- orgány štátnej správy
- združenia obcí

Finančný plán na roky 2004 – 2006

ERDF (mil. EUR)	Zodpovedajúce verejné prostriedky zo štátneho rozpočtu (mil. EUR)	Zodpovedajúce verejné prostriedky z rozpočtu VÚC a obce (mil. EUR)	Celkom (mil. EUR)
9,71	1,82	0,61	12,14

Súvisiace horizontálne témy

A) Životné prostredie

Podporovať šírenie informácií o zásadách trvalo udržateľného rozvoja prostredníctvom informačných systémov v oblasti školstva, kultúry a najmä v oblasti územného plánovania a informačnej podpory regionálnej politiky.

B) Rovnosť príležitostí

Podpora pre neziskovo orientovaných a verejnoprávnych prijímateľov v oblasti verejných informačných služieb sú základným zameraním na:

- mladých (vzdelávanie)
- starších a chorých (zdravotníctvo)
- Rómov a marginalizované skupiny (sociálna starostlivosť)
- Profesionálne organizácie a širokú verejnosť v oblasti ochrany kultúry a regionálnej politiky

Veľký dôraz sa bude klásť na podporu obsahu viacjazyčných a multikulturálnych databáz vo všetkých oblastiach ako aktivít v rámci tohto opatrenia.

C) Informačná spoločnosť

Opatrenie je zamerané na podporu rozvoja informačnej spoločnosti v osobitných oblastiach elektronického vládnutia a relevantných aktivít v oblasti školstva, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti, kultúry a regionálnej politiky (vrátane plánovania).